

Vestnik.

Osobne vesti. Č. g. Anton Kržič, katehet pri nunah v Ljubljani je imenovan katehetom na c. kr. učiteljski v Ljubljani. G. Frančišek Franković, glavni učitelj na učiteljski v Kopru, imenovan je stalnim profesorjem in g. Julij pl. Kleinmayr, profesor na istem zavodu, udom c. kr. izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole. — Gdč. Frančiška Lunder je dobila začasno službo učiteljice v Gorenjem Mokronogu. G. Ivan Bernot, učiteljski kandidat, dobil je začasno drugo učno mesto v Srednji Vasi v Bohinji. Visoko naučno ministerstvo je za učitelje na obrtno-nadaljevalnih šolah stalno potrdilo ga. nadučitelja Fr. Papo v Škofji Loki in učitelja J. Pezdliča in J. Režeka v Kranji.

Skušnija učne usposobljenosti se je končala te dni v Kopru s prav lepim uspehom. Z odliko napravili so skušnjo; gdč. Sellen iz Trsta za meščanske šole z italijanskim poučnim jezikom; gdč. Julija pl. Klodičeva iz Trsta za ljudske šole s slovenskim poučnim jezikom (z odliko) in g. učitelj Jožef Zian za ljudske šole z italijanskim poučnim jezikom. Usposobljeni so za slovenske ljudske šole: ggdc. učiteljice Bervar Lina, Sorli Marija, Piano Jospina, Piano Kristina in gg. učitelja: Lašič Andrej in Rakovšek Jožef. Usposobljeni za italijanske ljudske šole: ggdc. Klauer Helena, Bidoli Ida in učitelji: Gianni Boštijan, Merluzzi Rihard, Vizintin I. ter za hrvatske ljudske šole č. s. Gabriela Nohava. Mimo tega so napravili dopolnilne skušnje: 2 učiteljici in 1 učitelj.

Na goriskem ženskem učiteljski so naredile izpit naslednje ggdc. Kristina Doljak (z odliko), Ana Osana (z odliko), Dolinšek Apolonija, Bisail Bibjana, Komel Gabriela, Rott Antonija, Pivk Marija ter učitelj g. Avgust Poberaj.

Preiskušnjo učne usposobljenosti pri izpraševalni komisiji v Ljubljani so z uspehom dostale vse učne moči, ki so se zglasile (glej »Uč. Tov.« št. 22) izven petih učiteljev in treh učiteljic. Z odliko so jo prestale za ljudske šole dve učiteljici (Uršulinki), za meščanske šole gdč. Johana Cidrih in s. Stanislava Voh, za francoski jezik ggdc. Gabriela Tschurn in Gabriela Bergauer.

Vprašanja za pismeno preiskušnjo so bila nastopna:

I. Za ljudske šole: a) Slovenščina: 1.) »Kako in kdaj izvršuj učitelj svojo kaznovatelno oblast, da kazni doseže svoj namen?« — 2.) »Sestava in področje okrajnega šolskega sveta.« — b) Nemščina: »Die Schule ist mein Leben, mein Leben ist die Schule.« — c) Matematika: 1.) Welchen Wert hat ein zu $2\frac{1}{2}\%$ angelegtes Capital von 4560 fl. nach 95 Tagen? — 2.) Von den drei Winkeln A, B, C eines Dreieckes ist B um $16^\circ 35'$ grösser als A und D um $10^\circ 15'$ kleiner als B; wie gross ist jeder? — 3.) Površina pokončnega jednakostraničnega cilindra znaša $169\ 56\text{ dm}^2$; za koliko je njegova telesnina večja od telesnine njemu vrtanega pokončnega jednako visokega stožca? — d) Realije: 1.) Es sind Vorgänge anzuführen und zu erklären, bei welchen Wärme gebunden wird. 2.) Der Flechtenborkenkäfer (methodische Behandlung). 3.) Die Wahrheit des Spruches »Andere mögen Kriege führen, du, glückliche Austria, schliesse Ehebündnisse« ist an einigen Beispielen zu zeigen. (Zadnji dve vprašanji v slovenskem jeziku.)

II. Za meščanske šole: a) Pedagogika: »Wie wird die Einbildungskraft der Kinder zweckmässig angeregt und in den Dienst des Unterrichtes gezogen?« — 2.) »Das inductive Verfahren beim Un-

terrichte ist aus einem Beispiele aus der gewählten Fachgruppe darzustellen.« — 3.) »Wie kann der Lehrer dem Entstehen und Ueberhandnehmen der Kurzsichtigkeit vorbeugen?« — b) Zgodovina: »Die Marktbildung unter Karl dem Grossen und die Entstehung Oesterreichs.« 2.) »Die politische Lage Europa's zur Zeit Karl V.« 3.) »Die Reformen Kaiser Josefs II.« — c) Zemljepis: 1.) »Bewegung des Mondes um die Erde und Entstehung der Finsternisse« (mit Zeichnung). 2.) »Das Königreich Italien« (politisch). 3.) »Das österreichische Küstenland« (mit Kartenskizze). — d) Nemščina: »Goethe und Schiller als Balladendichter. Im Anschluss daran ist das Wesen der Ballade zu erörtern und durch Beispiele aus eigener Lectüre zu beleuchten.« — e) Matematika:

$\frac{x^2 + 7x + 12}{x^2 + 8x + 15}$ für $x = -3$ ist zu bestimmen.

2.) In wie viel Jahren wird ein Capital von 2739 fl. ebenso gross sein, wie ein Capital von 3815 fl. in 7 Jahren? Der Zinsfluss beträgt bei beiden $3\frac{1}{2}\%$ (die Zinsen werden jährlich zum Capital geschlagen). 3.) Von den drei Seiten eines Dreiecks $a = 145$, $b = 25$, $c = 130$. Der Flächeninhalt F des Dreieckes und der Halbmesser r des dem Dreiecke eingeschriebenen Kreises zu suchen. 4.) Wie ist das Haupt- und wie das Cassabach eingerichtet? — f) Prirodopis: 1.) Die Amphibien. 2.) Das Steinsalz und die Entstehung der Steinsalzlager. 3.) Die bei uns vorkommenden Nadelhölzer sind mit besonderer Berücksichtigung ihres Blütenbaues anzuführen und zu beschreiben. — g) Risanje: Ein vorgelegtes Gipsmodell ist abzeichnen. Der Selbst- und Sehlg Schatten und die Lichtstellen sind zu bezeichnen. — h) Prirodoslovje: 1.) Die Schraube und ihre Anwendung. 2.) Die magnetische Declination ist eingehend zu erklären. 3.) Gewinnung und Eigenschaften des Vitriolöles und der englischen Schwefelsäure. — i) Lepopis: Zu schreiben sind: In der deutschen Current-, in der englischen Cursiv- und in der Rundschrift die kleinen und grossen Buchstaben in genetischer Aufeinanderfolge; ausserdem ein Satz in diesen Schriftarten. — j) Francoščina: Prestavljajte nemške razprave v francoski jezik.

Narodno šolstvo na Goriskem. Goriski deželni šolski svet podpira kolikor mogoče italijanske težnje glede ljudskega šolstva in skrbi skoro očetovsko za to, da bi v gorški okolici stanujoči Slovenci pošiljali svoje otroke v italijanske šole. Z velikim naporom so dosegli Slovenci vsaj toliko, da se je v Ločniku osnovala poleg italijanske tudi še slovenska ljudska šola. To Italijanom seveda ni bilo kar nič po volji in da bi jih deželni šolski svet nekoliko potolažil, osnoval je v Podgori pri Gorici, v popolnoma slovenski vasi, italijansko šolo, v katero pohajajo zgolj tuji otroci, katerih roditelji ne stanejo v Podgori in niso Avstrijci, ampak podaniki kralja italijanskega!

Za ameriško trtnico v Krškem je ponudil ondotni meščanski šoli g. poštar M. Avsec svoj vinograd na pet let brezplačno.

Oro-kilometrični kontrolni števec se imenuje mehanični stroj, kateri natanjko naznanja, koliko časa, kako daleč in s kako hitrostjo kdo vozi. Iznašel ga je istrski Hrvat Josip Belušič, c. kr. profesor na učiteljski. Senski prefekt je dovolil tvrdki »Kamenarovič (iz Dobrote pri Kotoru) & drugovi« v Trstu, da sme postaviti ta stroj na trgu v Parizu in po predmestnih

občinah. Tako osvetlujejo naši ljudje tudi v tujini slovensko bistroumnost!

Posnemajmo Hrvate. Nedavno smo poročali, da dobi mesto Karlovec s 6000 prebivalci „višjo dekliško šolo“ in ravnokar pa snujejo „višjo djevojaško školo“ v Petrinji na Kulpi. Kaj pa v Ljubljani? Menda čakajo, da hode nemški sulferajn (po vzgledu Madjarov, ki so v nemškem „Oedenburgu“ otvorili madjarsko državno višjo dekliško šolo) ustanovili tako šolo. Že zadnje glasovanje nemških poslancev v tej stvari bi moralo merodajnim faktorjem odpreti oči.

Za prosto risanje na višji stopinji priporočamo tovarišem kot navod „Trettan, der kleine Zeichner“, cena 1 gld. in „Navod k početnemu risanju in oblikoslovju“ izdalo Pedagogičsko društvo v Krškem, cena 35 kr. Primerne pisne vaje, ki pospešujejo prostoročno risanje, so razložene v knjigi: Niedergesäss, Handbuch der speciellen Methodik, X. Theil, Methodik des Schreibunterrichtes von Jos. Ambros.

Pokojnina pesnikom v Islandiji. Delni zbor Islandije, ki ne šteje več nego 70.000 prebivalcev, je sklenil dajati 609 kron na leto lirškemu pesniku Matiji Joehumssohnu in 500 kron pisateljici romanov Torfrüider Hohn. — Slovenski pesniki so pa že večkrat stradali najpotrebnejšega kruha.

Za zgradbo ljudske šole pri sv. Lenartu v loškem okraju je podaril vrli narodnjak g. dr. Jernej Zupanec vsoto 3000 gld. ter tako omogočil, da se bo že prihodnjo pomlad začelo graditi šolsko poslopje v rojstni vasi velicega dobrotnika šole. S tem činom je blagi domoljub zopet sijajno pokazal, kako živo se zanima v vsakem oziru za napredek svojega naroda ter tako izdatno podpira, kakor vedno vse, kar utegne koristno biti za duševni razvoj slovenskega naroda, ki ga šteje s ponosom med odlične svoje sinove. Živijo še mnoga leta!

„Filoksera“ pri krompirju. Na severnem Ogrskem se je pokazala neka nova bolezen pri krompirju, katero prispodablja s „filoksero“. Vслед tega se je letos pridelalo komaj polovico toliko krompirja, kakor lansko leto.

Popravek. V zadnji številki so se v članku „Risarski pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah“ vrnila sledeče napake: Na str. 341. v drugem predelku 13. vrsta oveneje namesto ovenčje, dalje v 21. vrsti prostinah namesto prvótinah. Na str. 342. naj se prvi stavek glasi: „Nazorno razlaganje projektiavnega predstavljanja geometriških teles v očrtu, načrtu in pročrtu po modelih in z uporabo merila.“ Dalje v 23. vrsti prostine namesto prvótine in v 37. vrsti označenjem namesto označenjem. Na 2. razdelku

v 1. vrsti »potezo in« namesto »potezajo in« v 35. vrsti iz namesto in.

Zahvala. Slavno podporno društvo »Narodna šola« je blagoizvolilo za mali znesek poslati tukajšnji šolski mladini mnogo šolskega blaga. Podpisano šolsko voditeljstvo si šteje v dolžnost, da v imeni šolske mladine izreka najtoplejšo zahvalo.

Šolsko voditeljstvo v Št. Juriji pod Kumom dne 29. vinotoka 1891. *Ivan Rodič, učitelj.*

Zahvala. Slavna »Narodna šola« je blagoizvolila za mali znesek poslati obilo šolskega blaga.

Za ta blagodušni dar zahvali isto v imeni otrok prav toplo *Marolt Francišek, šolski vodja.*

Na Brdu, 6. listopada 1891.

Zahvala. Predsednik krajnega šolskega sveta g. Janko Kersnik je blagoizvolil podpisanemu izročiti 3 gld. v razdelitev med otroke-šolarje, kateri so rujavega hrošča pridno pokončavali. V imeni istih ga iskreno zahvali *Marolt Francišek, šolski vodja.*

Na Brdu, 6. listopada 1891.

Zahvala. Blagorodni gospod Francišek Dekleva, tukajšnji trgovec je blagoizvolil naši ubožni in pridni šolski mladini podeliti 1200 raznih pisank, 70 risank, 27 v šoli rabljivih knjžic in nekoliko družih šolskih priprav. Za to blagodušno podaritev ga v imeni šolske mladine podpisana prisrčno zahvaljujeva.

V Slavini dne 30. vinotoka 1891.

Jan. Sajovic *Sim. Puncih*
predsednik kr. š. sveta. šol. voditelj.

Zahvala. Izpolnjeva je dolžnost svojo, da se društvu »Narodna šola«, srčno zahvaljujeva, ker je vlani, kakor letos za male vsote naši ubogi šolski mladini blagoizvolila poslati več raznega šolskega blaga. Srčna hvala torej v imeni mladine!

V Slavini dne 30. vinotoka 1891.

Jan. Sajovic *Sim. Puncih*
predsednik kr. š. sveta. šol. voditelj.

Zahvala. »Narodna šola« je poslala naši šoli za nezatno vsoto obilo raznega šolskega blaga. V imeni obdarovane uboge šolske mladine izrekava za poslano blago tej prekornisti družbi najprisrčnejšo zahvalo. Vzemogochi naj ji nakloni še mnogo blagih dobrotnikov, da hode mogla še dalje delovati v prid slovenskega ljudskega šolstva.

V Litiji, dne 4. listopada 1891.

L. Scetec *J. Ravnikar*
predsednik kr. šol. sveta. nadučitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1058

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Hrenovicah je stalno popolniti drugo učno mesto v četrti plačilni vrsti.

Prošnje naj se vložé do dne 10. grudna t. l. na tukajšnji urad.

G. kr. okrajni šolski svet v Postojni
dne 24. listopada 1891.

Št. 875

o. š. s. Služba učiteljice z letno plačo 450 gld.

je na dvorazredni ljudski šoli v Bohinjski Bistrici stalno popolniti.

Prošnje je do dne 9. grudna 1891. vlagati pri podpisanim uradu.

G. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 25. listopada 1891.

V logaškem okraju se bodo za stalno oddale naslednje učiteljske službe:

1.) Služba učitelja in voditelja na jednorazrednici pri Sv. Vidu nad Cerknico v IV. plačilnem razredu